Kunta- ja terveysjaosto

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAT

Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteet

Vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa huolehditaan täytäntöönpanon varmuudesta, luotettavuudesta ja turvallisuudesta. Rikosseuraamuslaitoksen vaikuttavuustavoitteena on vähentää rangaistusta suorittavien riskiä syyllistyä uusiin rikoksiin. Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on valmentaa rangaistusta suorittavia rikoksettomaan elämään tukeutuen yhteiskunnan yleisiin palvelujärjestelmiin. Tavoitteina ovat myös oikeusturvan ja yhdenmukaisten käytäntöjen varmistaminen sekä suunnitelmallisen ja asteittaisen vapauttamisen lisääminen.

Rikosseuraamuslaitos etsii uusia keinoja "kohti avoimempaa täytäntöönpanoa" strategiatavoitteen jalkauttamiseksi. Vapautumista suoraan suljetuista vankiloista tulisi vähentää ja siirtymistä suljetusta vankilasta avolaitoksiin ja valvottuun koevapauteen tulisi eri toimenpitein lisätä. Erityistä huomiota kiinnitetään verkostoitumiseen yhteiskunnan normaalipalvelujen ja sidosryhmien kanssa, jotta rangaistusta suorittaneiden palvelu- ja hoitojatkumot turvattaisiin vapauttamisvaiheessa. Yhteistyön kehittymisen riskinä on, että julkisen talouden vaikea tilanne näkyy kuntataloudessa sekä kolmannen sektorin toiminnassa.

Rikosseuraamuslaitoksen sopeuttamistoimet

Rikosseuraamuslaitoksen taloutta on sopeutettu vuodesta 2005 alkaen ja suurin osa säästöistä on jouduttu tekemään henkilötyövuosia vähentämällä. Vuosina 2005–2011 tuottavuusohjelman mukaisesti vähennettiin 309 henkilötyövuotta. Näin suuren henkilöstömäärän vähentäminen ei olisi ollut mahdollista ilman Konnunsuon vankilan lakkauttamista ja Pelson vankilan paikkamäärän tuntuvaa alentamista. Haminan vankila lakkautettiin 1.1.2013 lukien. Vuosille 2012–2016 laadittu sopeuttamissuunnitelma edellyttää 197 htv:n vähentämistä, josta on vuoden 2015 loppuun mennessä toteutettu 195 htv:n vähennys. Tuottavuusohjelman ja sopeuttamissuunnitelman mukainen henkilöstövähennys on yhteensä 506 htv, mikä vastaa 16 % Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstöstä.

Jatkuvat henkilöstövähennykset ovat heikentäneet Rikosseuraamuslaitoksen mahdollisuuksia järjestää uusintarikollisuuden riskin vähentämiseen tähtäävää kuntouttavaa toimintaa ja huolehtia vankilaturvallisuudesta. Vankien toimintamahdollisuuksien vähentäminen heikentää heidän edellytyksiään kiinnittyä normaaliyhteiskuntaan. Vankeuslakiin kirjattua oikeutta osallistua sellin ulkopuoliseen toimintaan ei kyetä Rikosseuraamuslaitoksessa toteuttamaan lain edellyttämällä tavalla resurssipuutteiden vuoksi. Tähän epä-

Osoite
Lintulahdenkuja 4
00530 Helsinki

Puhelin
029 56 88500

Faksi
029 56 65440

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi

vankilatuote.fi

28/a

kohtaan on Euroopan neuvoston kidutuksen vastainen komitea (CPT 2015:08) ja eduskunnan apulaisoikeusasiamies (AOA 1901/2/11) tarkastuksissaan kiinnittänyt huomiota.

Rikosseuraamuslaitoksen määrärahatilanne

Valtion talousarvioesitys vuodelle 2017 luo Rikosseuraamuslaitokselle edellytykset nykyisen palvelutason ylläpitämiseen. Hallituspuolueet ovat sopineet, että nykyinen vankilaverkosto säilytetään ja Rikosseuraamuslaitoksen toimintakyky turvattiin kehyksiin kohdennetulla lisämäärärahalla. Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2017–2020 kohdennettiin Rikosseuraamuslaitoksen toimintakyvyn turvaamiseksi ja vankilaverkoston ylläpitoon lisärahoitusta yhteensä 34,9 miljoonaa euroa. Lisämäärärahan turvin nykyinen vankilakapasiteetti säilytetään ja ennakoitavissa oleva vankiluvun kasvu hoidetaan vankilakapasiteetin puitteissa. Lisämäärärahasta huolimatta Rikosseuraamuslaitoksen rakenteellisia ja toiminnallisia tehostamistoimia jatketaan. Kun otetaan huomioon sekä em. lisämääräraha että aiemmista päätöksistä kehyskaudelle kohdistuvat säästövelvoitteet, paranevat Rikosseuraamuslaitoksen toimintaedellytykset kehyskaudella lievästi (keskimäärin 1 milj. euroa) vuoden 2016 tasoon verrattuna.

Rikosseuraamuslaitoksen toimitilahankkeiden, Hämeenlinnan naisvankilan, Keravan avovankilan ja Jyväskylän uudisrakennuksen (yhdyskuntaseuraamustoimisto ja avovankila) rakentaminen toteutetaan kehyskauden aikana. Hankkeissa pilotoidaan vankilakonseptia. Lisämäärärahan ja toteutettavien toimitilahankkeiden avulla Rikosseuraamuslaitoksella on mahdollisuus keskittyä ydintehtävänsä hoitamiseen ja ohjata resursseja strategian kannalta merkittäviin vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden toimintoihin osallistumista edistäviin hankkeisiin, mm. lähityöhankkeeseen, jonka tavoitteena on mm. lisätä vankien sellin ulkopuolista aikaa.

Kehyskaudella pyritään tietojärjestelmäprojekteja toteuttamalla saavuttamaan tuottavuushyötyjä. Kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähankkeen Rotin käyttöönoton avulla saavutetaan tuottavuussäästöjä sekä erityisesti uudistuvien työprosessien kautta merkittävää toiminnan vaikuttavuuden paranemista. Vuoden 2017 aikana otettaan käyttöön rikosseuraamusasiakkaiden sähköisen asioinnin palvelut, mikä osaltaan lisää rikosseuraamusasiakkaiden omatoimisuutta ja valmiuksia rangaistuksen jälkeiseen elämään.

Ennakoidut menojen nousupaineet

Vuoden 2017 jälkeen on ennakoitavissa menopaineita, joihin Rikosseuraamuslaitoksen tulee varautua. Näitä ovat mm. vankiluvun mahdollinen nousu, toimitilojen huono kunto sekä Rikosseuraamuslaitoksen kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähankkeen Rotin kustannustason nousu.

Vankiluku on laskenut useamman vuoden ajan, mikä on osaltaan luonut edellytykset sopeuttamissuunnitelman hallitulle toimeenpanolle. Vuoden 2016 aikana vankiluku on kuitenkin kääntynyt nousuun ja vankiluvun ennakoidaan nousevan myös vuonna 2017. Mm. tutkintavankien määrän arvioidaan nousevan noin 30:lla, kun tutkintavankien säilyttämistä poliisin tiloissa lyhennetään vuoden 2017 alkupuolella voimaan tulevan lakimuu-

toksen vuoksi pääsääntöisesti enintään seitsemään vuorokauteen. Yhdyskuntaseuraamusten määrän arvioidaan pysyvän vuonna 2017 kuluvan vuoden tasolla.

Osa Rikosseuraamuslaitoksen käytössä olevista toimitiloista on huonokuntoisia. Riskinä on, että toimitilavuokrat nousevat ennakoimattomien, mutta välttämättömien korjaustöiden vuoksi.

Rikosseuraamuslaitoksen kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähankkeen Rotin ensimmäisen vaiheen aikataulun viivästymisen ja toisen vaiheen kasvaneen työmääräarvion vuoksi uuden tietojärjestelmän käyttöönotto siirtyy alkuperäisestä suunnitelmasta runsaan kahden vuoden verran. Järjestelmän käyttöönotto tapahtuu uuden arvion mukaan maaliskuussa 2019. Toukokuussa 2016 päivitetyn kustannus-hyötyanalyysin mukaan Roti-hankkeen kehittämisestä aiheutuvat kokonaiskustannukset ovat nousseet noin 7,8 miljoonaa euroa alkuperäisestä arviosta. Uusi kustannusarvio on noin 21 miljoonaa euroa. Tuottavuuspöytäkirjassa sovitun omarahoitusosuuden ylittävät menot katetaan Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenomäärärahoista. Tämä tulee heikentämään Rikosseuraamuslaitoksen taloudellista tilannetta ja siirtyvien määrärahojen taso tulee siirtymäkauden aikana (ennen hankkeen avulla saatavien tuottavuushyötyjen realisoitumista) laskemaan.

28.9.2016
PN

Osoite
Lintulahdenkuja 4
00530 Helsinki

Puhelin
029 56 88500

Faksi
029 56 65440

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi

vankilatuote.fi